

سفر به سرزمین وحشی‌ها

نویسنده و تصویرگر: موریس سنداک

گروه سنی: ۳ تا ۷ سال

خلاصه‌ی داستان

پسرک لباس گرگی خود را می‌پوشد و تا می‌تواند شیطنت می‌کند. مادرش به او می‌گوید «وحشی» و او پاسخ می‌دهد: «می‌خورمت». مادر او را برای تنبیه بدون شام به اتاقش می‌فرستد. در اتاقش جنگلی شگفت‌انگیز شروع به رشد می‌کند و او از همان‌جا به سرزمین وحشی‌ها سفر می‌کند. در سرزمین وحشی‌ها با وحشی‌ها تا دلش می‌خواهد وحشی‌بازی درمی‌آورد و هنگامی که خسته و گرسنه و دلتنگ می‌شود، از سرزمین وحشی‌ها به اتاقش بازمی‌گردد. شام او روی میزش گذاشته شده و هنوز گرم است.

عنوان «سفر به سرزمین وحشی‌ها» ممکن است این احساس را در خواننده/ بیننده ایجاد کند که این یک داستان ترسناک است.

در صفحه‌ی نخستین کتاب آمده است «شب که شد، پسرک لباس گرگی‌اش را پوشید و دست زد به یکی از شلوغ کاری‌های‌اش» و در صفحه‌ی دوم آمده است: «و یکی دیگر».

متن روشن نمی‌کند که پسرک چه شیطنتی می‌کند، اما دو تصویر مقابل این دو متن اطلاعات تصویری کاملی از نوع شیطنت‌های پسرک به خواننده می‌دهد. این اطلاعات تصویری برای درک کل داستان لازم و ضروری است. آن‌ها ویژگی دقیق شخصیت اصلی داستان را برای خواننده مشخص می‌کنند. با خواندن متن داستان، بدون دیدن تصاویر، به نظر می‌رسد که پسرک قهرمان داستان دچار یک کابوس وحشتناک شده است:

«وقتی به وحشی‌ها رسید آن‌ها غرش‌های وحشتناک راه انداختند، دندان‌های تیز خود را به هم سائیدند، چشم‌های ترسناک خود را چرخاندند و پنجول‌های وحشتناک خود را نشان دادند.»

اما وقتی متن را با تصویر همراه می‌کنیم، بدون شک نظر ما دگرگون می‌شود. غول‌ها و وحشی‌های سنداک نه تنها ترسناک نیستند، بلکه قابل اعتماد و دوست‌داشتنی به نظر می‌رسند.

هنگامی که آخرین برگ داستان دیده و خوانده می‌شود، پیش‌داوری ما از روی عنوان داستان به کلی نادرست از آب درمی‌آید. این داستان از سری داستان‌های ترسناک نیست. پسرک بیشتر از آنچه از متن تصور می‌شود، گستاخ و جسور است. در واقع تصاویر به ما می‌گویند که سببی برای نگران شدن وجود ندارد. در این کتاب نیز اگر متن داستان را بدون تصاویر در کنار هم بگذاریم و بخوانیم، جمله‌ها بدون پیوند با یکدیگر، غیرمنسجم و ناقص هستند. اما تصویرها این جاهای خالی میان جمله‌ها را پر می‌کنند.

هنگام خواندن این داستان باید به کودکان اجازه داد که تصویرها را با دقت نگاه کنند و اطلاعاتی را که متن بیان نمی‌کند، از تصویرها دریافت کنند. متن در برخی صفحه‌ها دو کلمه و در برخی صفحه‌ها سه خط است و در میانه‌ی داستان در سه تصویر پیاپی که هر کدام در دو صفحه روبه‌روی هم قرار گرفته‌اند، حتی یک کلمه هم

دیده نمی‌شود و روایت داستان تنها به عهده‌ی تصویرهاست.

فعالیت‌ها

داستان این کتاب از گونه‌ی تخیلی است. بنابراین از راه فعالیت‌ها می‌توان برای گسترش تخیل کودکان تلاش کرد. آن‌ها را تشویق کنید که از تخیل خود سخن بگویند یا تخیل خود را با نمایش یا تصویرگری و نقاشی تجسم بخشند. فعالیت‌های این کتاب به چندین بخش تقسیم شده‌اند. اما هر بخش هدف‌های چندگانه‌ای را دنبال می‌کند. در بخش گفت‌وگو فعالیت‌هایی در جهت گسترش واژگان یا تشویق کودکان به نوشتن نیز گنجانده شده است.

گفت‌وگو

پیش از بلندخوانی

روی جلد کتاب را به کودکان نشان دهید و عنوان آن را بخوانید.

از آن‌ها بخواهید حدس بزنند داستان درباره‌ی چیست؟
از کودکان بپرسید که آیا تاکنون جانور وحشی دیده‌اند؟ کجا؟ از آن‌ها بخواهید آن را تصویر کنند.

از کودکان بپرسید که آیا از چیزی یا جانوری می‌ترسند؟ چرا؟
می‌توانید از پیش عکس‌ها یا نقاشی‌هایی درباره‌ی جانوران وحشی گردآوری کنید و با خود به نشست کتابخوانی ببرید و درباره‌ی آن‌ها با کودکان سخن بگویید.
می‌توانید کتاب‌هایی درباره‌ی حیات وحش یا جانوران وحشی پیدا کرده و با خود به جمع کودکان ببرید.

پس از خواندن داستان و دیدن تصویرها کودکان می‌توانند حیات وحش واقعی را با موجودات تخیلی این کتاب مقایسه کنند.

پس از بلندخوانی

نوبت به گفت‌وگو با کودکان درباره‌ی داستان می‌رسد. برای گفت‌وگو داستان را به سه بخش کنید. ابتدای داستان، میانه و پایان.

بخش یک

از کودکان بپرسید که آیا تاکنون آن‌ها هم مانند پسرک وحشی بازی درآورده‌اند؟ چه وحشی‌بازی‌هایی راه انداخته‌اند؟ بزرگ‌ترها به آن‌ها چه گفته‌اند؟ آیا آن‌ها را تنبیه کرده‌اند؟ چه نوع تنبیهی؟

از کودکان بخواهید در مورد تجربه‌های خود سخن بگویند.
حالا از آن‌ها بپرسید که تنبیه پسرک چه بود؟
آیا در یک اتاق می‌تواند جنگل بروید؟ چگونه؟
این گفت‌وگو می‌تواند با رویکرد آموزش علوم ادامه یابد.
چقدر طول می‌کشد یک جنگل درست شود؟ جنگل چگونه می‌روید؟
گیاهان از دانه‌ها می‌رویند! دانه چیست؟ درباره‌ی انواع دانه‌ها و رویش گیاهان از دانه‌ها می‌توانید با کودکان سخن بگویید.
در جلسه‌ای دیگر کتابی درباره‌ی گیاهان و دانه‌ها یا تصویرهایی رنگی از کتاب یا اینترنت که برای آن‌ها پرینت گرفته‌اید با خود به کلاس ببرید. می‌توانید دانه‌های گوناگونی را با خود به کلاس ببرید و درباره‌ی رویش آن‌ها و نام گیاهان با آن‌ها سخن بگویید. برای رشد یک دانه به چه نیازاست؟ آب؟ نور؟ و...؟
از کودکان بپرسید به نظر شما این داستان واقعی است؟
در اتاق پسرک چند تا درخت روییده بود؟ (آموزش اعداد)

بخش دو

از آن‌ها بپرسید آیا تاکنون وحشی‌های عجیب و غریب دیده‌اند؟ کی و کجا؟ آیا از وحشی‌ها می‌ترسند؟ آیا وحشی‌های کتاب ترسناک‌اند؟ می‌خواهند با آن‌ها دوست شوند؟

وحشی‌های داستان هر کدام به کدام جانوران شباهت دارند؟
 کودکان را تشویق کنید تصویرهایی از آن جانوران بکشند و نام آن‌ها را زیر تصویرها بنویسند. (گسترش واژگان)
 از کودکان پیش دبستانی و یا کلاس اول بخواهید که حرف نخست آن جانور را بلند بیان کنند: «خ برای خرس، س برای سوسمار» و ... (آموزش حروف)
 در جلسه‌ای دیگر، کتاب، تصویر و مطالبی درباره‌ی جانوران وحشی به کلاس ببرید و درباره‌ی زندگی آن‌ها با کودکان سخن بگویید.
 کودکان را تشویق کنید وحشی‌هایی که در ذهن خود همیشه داشته‌اند و از آن‌ها می‌ترسیده‌اند را نقاشی کنند (گسترش تخیل).

بخش سه

پسرک وقتی به خانه بازمی‌گردد و شام خود را می‌بیند چه حسی پیدا می‌کند؟
 از کودکان بخواهید خود را جای پسرک بگذارند و نامه‌ای برای مادر خود بنویسند و از او تشکر و قدردانی کنند. می‌توانید از کودکان پیش‌دبستانی که نوشتن نمی‌دانند بخواهید که به شکل شفاهی یا با نقاشی از مادر خود سپاسگزاری کنند. (تشویق به نوشتن، پیوند عاطفی با والدین، گسترش تخیل)

داستان‌سازی - قصه‌گویی

(تقویت قدرت بیان، آشنایی با ساختار داستان و توالی رخدادها)
 از کودکان بخواهید تصاویر برگه‌های A را کامل و رنگ کرده، دور آن را ببرند. اکنون آن‌ها تصویری از پسرک، شخصیت اصلی داستان و تصویرهایی از وحشی‌ها دارند. کودکان را تشویق کنید با کمک این تصویرها و تصویرهای دیگری که خود نقاشی می‌کنند، داستان را دوباره بیان کنند. تصویرها را روی صفحه‌های جداگانه بچسبانند و به ترتیب توالی رخدادها صفحه‌های کتاب را بچینند.
 از کودکان پیش‌دبستان بخواهید برپایه‌ی تصویرها داستان را بازگویی کنند. کودکان با کمک شما می‌توانند صفحه‌های کتاب را به هم بچسبانند و یک کتاب تصویری بسازند.

از کودکان دبستانی بخواهید که زیر تصویرها متن داستان را بنویسند. آن‌ها را

مجبور نکنید که درست از همان واژه‌های کتاب استفاده کنند. استفاده از واژه‌های هم‌معنا به گسترش واژگان آن‌ها کمک می‌کند.

گسترش تخیل و تشویق به نوشتن

از کودکان بخواهید چهره‌ی خود را در لباس گرگی نقاشی کنند. کودکان را تشویق کنید که درباره‌ی رویاها یا خواب‌های خود بنویسند. از کودکان بخواهید نوشته‌ای با عنوان «یک شب خواب دیدم...» بنویسند. کودکانی که هنوز سواد نوشتن ندارند می‌توانند رویا یا خواب خود را بیان کنند و والدین یا مربیان آن را بنویسند، یا آن‌ها را نقاشی کنند.

نمایش

کودکان را دعوت کنید که داستان را به نمایش درآورند. این فعالیت باید به شکل گروهی انجام شود.

ابتدا کودکان را تشویق کنید که داستان را با کمک یکدیگر دوباره روایت کنند. سپس نوبت به تعیین شخصیت‌های داستان می‌رسد. برای اجرا راه‌های گوناگونی وجود دارد. این نمایش می‌تواند تنها با کمی نقاشی روی صورت و ساختن کلاه و لباس از پارچه‌ها و اشیای دورریز انجام شود.

ابتدا نخستین گروه داوطلب جلوی سایر کودکان قرار می‌گیرند و نمایش را اجرا می‌کنند و سپس سایر گروه‌ها نیز به نوبت به اجرای نمایش می‌پردازند. پیش از نمایش می‌توان از بقیه‌ی کودکان خواست که با نقاشی و ساخت اشیای گوناگون از مواد دورریز صحنه‌ی نمایش را آماده کنند.

همچنین می‌توان برای شخصیت‌های داستان از ماسک استفاده کرد

عروسک‌های انگشتی

روش دیگر ساختن عروسک‌های انگشتی یا دستکشی و یا کاغذی یا نخی برای این نمایش است. در این بسته الگوهای برای ساختن عروسک‌های انگشتی وجود دارد.

از پیش، از کودکان بخواهید رول‌های کاغذ توالت را گردآوری کنند و با خود به جلسه‌ی نمایش بیاورند.

در این بسته در برگه‌های C، الگوی شخصیت‌ها در دست‌ترش شما و کودکان قرار داده شده است. آن‌ها را رنگ کنید، ببرید و روی رول‌های کاغذ توالت بچسبانید. یک بار خود این نمایش را با انگشت‌های خود اجرا کنید. سپس از کودکان بخواهید عروسک‌های خود را بسازند و گروهی این نمایش عروسکی را به اجرا درآورند.

منبع تصاویر:

www.makinglearningfun.com

